

λως και ὀλιγοδαπάνως θὰ ἐτελειοποιεῖτο ἡ ἐγ-
χώριος βιομηχανία.

Ἴδὼν φερ' εἰπεῖν χειρόκτια εἰς τὴν ἐκθεσιν,
ῥώτῃσα διατὶ αὐτὰ δὲν πωλοῦνται εὐθυνώτερον
καὶ δὲν προτιμῶνται ἐν τῇ καταναλώσει τῶν
ξένων, ἐφ' ὧν μεγάλα τέλη βαρύνουσι, καὶ διατὶ
μεταξὺ αὐτῶν δὲν βλέπω καὶ μέλανα, ὧν ἐστὶ
κοινοτάτη ἡ χρῆσις, καὶ λευκά, τὰ τοσοῦτον
ἐπιζήτητα διὰ τὰς συναναστροφάς, καὶ ἔμαθον
ὅτι τούτου αἰτία ἦν ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀπειρία περὶ
τὴν ἐντελῆ τῶν δερμάτων κατεργασίαν, εἰσα-
γομῶν ἐνεκα τούτου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπὶ
βαρεῖα καὶ τούτων φορολογία. Καὶ τῶ ὄντι ἐν
πάσῃ τῇ ἐκθέσει εἶδον ὀλίγα τινὰ μόνον δέρ-
ματα εἰς μίαν γωνίαν κρεμάμενα. Ἄν λοιπὸν
μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐκθέσεως ἔμπειρος βιομήχα-
νος, μετακληθεὶς ἐξ Ἑυρώπης, δείξῃ εἰς τοὺς ἐκ-
λεκτοτέρους τῶν ἡμετέρων βυρσοδεφῶν τί τοῖς
ἐλλεῖπει πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἐργασίας αὐτῶν,
ἡ διδασκαλία του ἔσεται βραχυτάτη, διότι θὰ
διδάσκη ἔμπειροτέχνας, καὶ ἡ Ἑλλάς δὲν
θὰ φορολογῆται ὑπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς διὰ τὰ
δέρματα, ἀφ' οὗ παράγει αὐτὰ ἐντὸς τῆς χώρας,
καὶ διὰ τὰ διάφορα ἐξ αὐτῶν κατασκευάσματα,
δι' αὐτὰ, καθ' ὅσον ὑπάρχει ἀνάγκη, δύνανται ἐπίσης
να μετακαλῶνται ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς διδάσκαλοι
καὶ δι' αὐτῶν τὴν τελειοποιήσιν.

Ἐκάστη τέχνη, εἰς γεγυμασμένους διδα-
σκομένη, ὀλίγους μῆνας μόνον θὰ ἀπαιτῇ, καὶ
ἐν τῷ καταστήματι δύνανται συγχρόνως πολλοὶ
να διδάσκωνται ἀναλόγως τῶν ὑφισταμένων
πόρων.

Οὕτω φρονῶ, συμφώνως πρὸς τὸν μακαρίτην
Ζάππαν, ὅτι τὸ κατάστημα τῆς ἐκθέσεως, καὶ
ὅταν ἐκθεσις δὲν ὑπάρχῃ, δύνανται ν' ἀναδειχθῇ
χρησιμώτατον κέντρον τῆς ὕλικῆς ἀναπτύξεως
τῆς Ἑλλάδος.

A. P. ΡΑΓΚΒΗΣ*

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ ἐν τῇ στοργῇ ἐμπιστοσύνη ὁμοιάζει τὴν ἀπει-
ρον γαλήνην ὡραίας ἀνεφέλου ἡμέρας.

Συμβουλὴ κακῶς γενομένη δεκτὴ ἀνορύττει χάσμα
μεταῦ τοῦ δίδοντος καὶ ἐκείνου πρὸς ὃν ἀπευθύνεται.

Μεγάλῃ λύπῃ παρέχει πολῦτιμον ἀνεξαρτησίαν
ἀποσπῶσα ἡμᾶς ἀπὸ παντός.

Εἶνε εὐγενεῖς ψυχαὶ ἐκεῖναι ἐναῖς καὶ μόνῃ ἡ ἀγάπη
λογίζεται ὡς εὐτυχία.

Μὴ κατηγορεῖτε ἐπὶ ὑπερφηναίᾳ τοὺς εἰλικρινεῖς
ἐκείνους οἵτινες ἐκδηλοῦσιν ἐλευθέρως τὴν χαρὰν
καὶ τὴν ἐκπλήξιν ἣν παρέσχεν εἰς αὐτοὺς ἀπροσδό-
κητος ἐπιτυχία.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἱστορῆμα.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐπίσης ἀξιουμνημόνευτα ὑπῆρξαν τὰ ἐν τῇ
κάτω Ἰταλίᾳ τῶν Νορμαννῶν κατορθώματα, καὶ
σπουδαιοτάτη ἡ ἔμμεσος αὐτῶν ἐπήρεια ἐπὶ τῶν
τυχῶν τοῦ ἡμετέρου γένους, καθ' ὅσον οἱ ἐπιδρο-
μεῖς οὗτοι ἐγένοντο οἱ ἀληθεῖς αὐτουργοὶ τῆς
ἀπὸ πολλοῦ παρασκευαζομένης ῥήξεως μεταξὺ
Ἄνατολῆς καὶ Δύσεως, ἥτις προϊόντος τοῦ χρό-
νου, ἐπήγαγε τὴν ὀλοσχερῆ χειρῶσιν τῆς τε Βυ-
ζαντινῆς ἐκκλησίας καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας.

Τὰ πρῶτα Νορμαννικὰ στίφη ἐπεφάνησαν ἐν
Ἄπουλιᾳ περὶ τὸ ἔτος 1016, καὶ δὴ χάριν προσ-
κυνήσεως ἐν τῷ ὄρει Γαργάνῳ, φημιζομένῳ διὰ
τὰ ἐκεῖ διαπραττόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου
Μιχαὴλ θαύματα. Ἄλλ' εἰς τοὺς προσκυνητάς
τούτους ἐδόθη προσεχῶς πολὺ εὐρύτερον ἐνεργείας
στάδιον, ὡς ἐκ τῆς ἐξῆς ἀφορμῆς. Ἀκμαζόντος
ἔτι τοῦ ὑπὸ τὸν Βασίλειον Β' μακροῦ Βουλγα-
ρικοῦ πολέμου, ἐξεβράβη κατὰ τὸ 1009 ἐν τῇ
κάτω Ἰταλίᾳ στάσις ὑπὸ τινα πρόκριτον τῆς
Βάριος, ὀνόματι Μέλ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνε-
δείχθη οὗτος νικηφόρος, ἀλλὰ τὸ 1011 κατε-
τροπώθη ὑπὸ τοῦ Κατεπάνω Βασιλείου Ἀργυροῦ,
καὶ τῆς Βάριος ἀλωθείσης, μόλις ἐσώθη διὰ φυ-
γῆς. Πινέων δ' ἐπὶ τούτῳ τὰ μένεα, ὅτε μετὰ πεν-
ταετίαν συνήνητσε τοὺς προειρημένους προσκυ-
νητάς, εὐχερῶς προσέλαβεν αὐτοὺς ὡς συμμάχους
κατὰ τῶν Βυζαντινῶν, ὑποσχεθεὶς ὡς ἀμοιβὴν
τάς καλλίστας τῆς χώρας γαίας. Πράγματι δὲ
οἱ ἐν λόγῳ Νορμαννοί, ἀπελθόντες εἰς τὰ ἴδια,
συνέλεξαν πολυάριθμα τυχοδιωκτικὰ στίφη, καὶ
μετ' αὐτῶν ἐπανακάμψαντες, ἐνέβαλον εἰς Ἄ-
πουλίαν κατὰ τὸ 1018, ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ
Μέλ. Καὶ πάλιν ὁμως ὁ στασιαστὴς οὗτος καί-
περ κατ' ἀρχὰς εὐδοκίμησας, κατετροπώθη ὑπὸ
τοῦ γενναίου Κατεπάνω Βουλιανοῦ, σπεύσαντος
ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῇ διαταγῇ τοῦ Βα-
σιλείου. Ἄλλ' οὐδόλως ἐπὶ τούτῳ ἀπογνοῦς, ἐπέ-
τυχε νέον σύμμαχον τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Γερ-
μανίας Ἐρρίκον Β', τὸν διάδοχον τοῦ Ὁθωνος Γ'.
Καὶ ὁ μὲν Βουλιανὸς τελεσφόρος ἠμύνθη κατὰ
τοῦ νέου τούτου πολεμίου, ἀλλ' ἡ κατάστασις
διαρκῶς ἐδεινῶτο, καίτοι θανόντος ἐν τῷ μετα-
ξὺ τούτῳ τοῦ Μέλ, καθ' ὅσον οἱ μὲν ἐγγχώριοι ἐ-
στασίαζον πάντοτε, οἱ Σαρακηνοί, ἐκ Σικελίας
ὀρμώμενοι, ἐπεχείρουν ἐπιδρομὰς ὀλεθρίας, ὁ
Γερμανὸς Αὐτοκράτωρ πεισμόνως ἐκ βορρᾶ ἐπε-
τίθετο, ὁ Ποντίφης τῆς Ῥώμης κακεντρεχῶς ἐρ-
βαιοῦργει, καὶ οἱ Νορμαννοί, ἀπαύστως συβρέον-
τες καὶ πάντας τοὺς διαμαχομένους ἐναλλάξ

ὕπηρετοῦντες, παρεσκευάζον τὸν ἴδιον θρίαμβον. Οὐδ' ἀνεβλήθη οὗτος ἐπὶ πολὺ, διότι ἤδη κατὰ τὸ 1027 ἱδρυσαν ἰδίαν ἐν Ἀβέρσῳ Κομητείαν ὑπὸ τὸν Ῥαινούλφον.

Ἐκ τοῦ πυρῆνος τούτου ἀνεπτύχθη τάχιστα δένδρον ἀμφιλαφές, καὶ ἤδη κατὰ τὸ 1057 ὁ περιώνυμος Ροβέρτος ὁ Γυσκάρδος, ἢ Πανούργος, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ τότε Πάπα Λέοντος τοῦ Θ'. ὡς δούξ τῆς τε Καλαβρίας, τῆς Ἀπουλίας καὶ αὐτῆς ἐτι τῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατεχομένης Σικελίας. Γνωστὸν δὲ ὅτι, ἅμα κυριαρχήσας τῆς κάτω Ἰταλίας ὁ πολυμήχανος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἐβρίβει βάσκανον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐντεῦθεν τοῦ Ἀδρίου Βυζαντινοῦ Κράτους. Τὰ μεταγενέστερα γεγονότα ὑπερβαίνουν τὸ πλαίσιον τοῦ παρόντος διηγήματος, ἀλλὰ πάντες ἐνθυμούνται τὴν κατὰ τοῦ Δυρράχίου κραταιὰν τοῦ Γυσκάρδου ἔφοδον, τὴν ἐβρωμένην ἄμυραν τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, τὴν μετ' ὀλίγον ἐπελθοῦσαν πρώτην σταυροφορίαν, τὸν πόλεμον, ὃν ὁ υἱὸς τοῦ Γυσκάρδου Βοημούδος προδοτικῶς ἐκήρυξε κατὰ τοῦ ἡμετέρου Αὐτοκράτορος, τὰ μυθικὰ τοῦ Ταγκρέδου, ἀνεψιοῦ ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Βοημούδου, ἀνδραγαθήματα, ἅτινα ὑμνήσεν ὁ Τάσσος, καὶ τὰς ἐπιλοίπους τῶν Νορμαννῶν τούτων μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους σχέσεις, αἵτινες ἐκλείσαν μὲν τοὺς Κομνηνοὺς, ἀλλὰ καὶ παρεσκευάσαν τὴν οἰκτραν τῶν Ἀγγέλων δυναστείαν. Ἡ Ἀλεξιάς τῆς Ἄννης Κομνηνῆς, τῆς μουστροφοῦς ταύτης τοῦ Ἀλεξίου θυγατρὸς, λεπτομερῶς ἀφηγῆται τὰ ἐν λόγῳ γεγονότα, καὶ ἀπέμεινεν ἐν τῶν τιμαλφεστέρων φιλολογικῶν κειμηλίων τοῦ Μεσαίωνα.

Ἐν δὲ τῇ Ῥωσίᾳ ἐπεράνησαν οἱ Νορμαννοὶ κατὰ τὸ 860, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Βαριάγοι ἢ Βαραγγηνοὶ, τῆς ἐπαρχίας Νοβογρόδ ἀποδεχθείσης τὴν ἡγεμονίαν ἐνός τῶν μεγιστάνων αὐτῶν, τοῦ Ρουρίκου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπετέλεσαν οἱ Βαριάγοι τὴν ὑπερφίλον σωματοφυλακὴν τῶν Ῥώσων Ἡγεμόνων, καὶ ἀργότερον τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων.

Ἄλλ' ἐπανεῦθον πρὸς βορρᾶν, ὅπου ἐτι θαυμασιώτερα ἐπετέλεσαν ὁ παράδοξος οὗτος λαός. Εἶδομεν ἤδη ὅτι ἡ Ἰσλανδία κατελήφθη ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν περὶ τὰ μέσα τοῦ 9ου αἰῶνος. Οἱ πρῶτοι ἀνακάλυψαντες τὴν μεγάλωνησον ἐκείνην, τὴν σπουδαιότεραν ἐν Εὐρώπῃ μετὰ τὴν Ἀγγλίαν, ὑπῆρξαν Ἰρλανδοὶ τινες μοναχοί, οἵτινες κατὰ τὸ 795 ὑπερβάντες τὰς Φαρόας νήσους καὶ πρὸς βορρᾶν χωρήσαντες ἀπήντησαν τὰς ἐρήμους Ἰσλανδικὰς ἀκτᾶς, καὶ παρέμειναν ἐπ' αὐτῶν ἀλλ' οὐδόλως πλέον μετὰ τῆς Εὐρώπης συνεκινώνησαν, διὸ καὶ ἡ ἀνακάλυψις ἀπέμεινεν ἄγνωστος. Κατὰ δὲ τὸ 874 κατέπλευσαν ἐπὶ τῆς νήσου οἱ Νορμαννοὶ ὑπὸ τὸν Βίκιγκα Ναδδόδον, καὶ πρὸ αὐτῶν

διώξαντες τοὺς ἀπογόνους τῶν μοναχῶν, ἱδρυσαν μόνιμον ἀποικίαν ἐν Ῥεϊκιάναις, τῇ καὶ νῦν ἐτι πρωτεύουσι. Ἐπελθόντων δὲ ἀργότερον τῶν φευγόντων τὰς καταπίσεις Χαράλδου τοῦ Ἀβροκόμου, θαυμασιῶς ἐξήνθησεν ἡ ἐν λόγῳ ἀποικία, ἣτις ἠσπᾶσθη κατὰ τὸ ἔτος 1000 τὸν χριστιανισμόν, καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἰσλανδίᾳ περιώνυμος φιλολογικὴ Σχολή, εἰς ἣν ὀφείλομεν, σὺν πολλοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀρχαιότερας τῶν δύο Ἐδδῶν.

Κατὰ δὲ τὸ 870 ἐξόριστοί τινες ἐξ Ἰσλανδίας ὑπὸ τὸν Γυνδιόρνον καὶ ἀργότερον ἐν ἔτει 983 ὑπὸ Ἐρῖκον τὸν Ἐρυθρόν, ἀνεκάλυψαν τὴν Γροιλανδίαν, τοσοῦτον δὲ ταχέως ἐπηκολούθησεν ἡ εἰσροὴ νέων ἀποίκων, ὥστε περὶ τὸ ἔτος 1000 ὑπῆρχον ἤδη διακόσιαι ἐπὶ τῆς ἀγνώστου ἐκείνης χώρας ἐγκαταστάσεις. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ Βιάρνης, ἐκ Γροιλανδίας πλέων, εἶδεν ἐνώπιον αὐτοῦ γῆν ἑτέραν, ὑπὸ ἀπεράντων κεκαλυμμένην δασῶν, καὶ κατὰ τὸ ἐπιόν ἔτος ὁ Λεῖφος, ὁ τοῦ Ἐρῖκου υἱός, ἀπεβιβάσθη ἐπὶ τῆς γῆς ἐκείνης, ἣν ἀπεκάλεσε Βιλανδίαν, ἥτοι χώραν τοῦ οἴνου, ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐπὶ τῶν δένδρων ἀνερπόντων ἀγρίων κλημάτων.

Ἦν δὲ ἡ Βιλανδία αὕτη οὐδὲν ἕτερον ἢ ἡ Ἀρκτῆ Ἀμερικὴ, μετὰ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τοῦ Οὐδσωνος. Ὁ Λεῖφος ἐκ τοῦ Λαβραδόρ, ὅπου τὸ πρῶτον κατέπλευσεν, ἐχώρησε πρὸς νότον καὶ πάλιν ἐπανέκαμψεν ἀλλ' ἐξ ἀργότερον ἔτη ὁ Νορμαννὸς ἔμπορος Θορρῖνος Καρσέφνης ἱδρυσεν τὴν πρώτην ἐπὶ τῆς νέας γῆς ἀποικίαν, ἣν ἐν τούτοις ταχέως κατέστρεψαν οἱ γηγενεῖς, Σκραιλίγγεροι καλούμενοι, καὶ πιθανῶς Ἑσκιμῶι. Ταύτην ὅμως ἐπηκολούθησαν ἕτεροι, καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12ου αἰῶνος ὁ ἱεράρχης Ἐρῖκος τῆς Γροιλανδίας ἐσχηματίσεν ἐν Βιλανδίᾳ ἰδίαν ἐπισκοπὴν. Σὺν καιρῷ δὲ οἱ ἀποικοὶ οὗτοι κατῆλθον πρὸς νότον μέχρι τῶν δύο Καρολινῶν, ἥτοι σχεδὸν μέχρι τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, ὀνομάσαντες τὴν χώραν ἐκείνην Χβιτραμανελάνδην. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 14ον αἰῶνα ἐξέλιπε πᾶν ἔχνος τῶν ἐν λόγῳ ἀποικιῶν, καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ἐπὶ τῆς Γροιλανδίας, συνεπέλα βεβαίως τῶν πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀπαύστων ἀγῶνων καὶ τῆς πανώλους, οὕτως ὥστε ὁ Κολόμβος, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἰσλανδίαν κατὰ τὸ 1477, οὐδὲν πλέον ἤκουσε περὶ τοῦ ὑπερωκεανίου ἐκείνου κόσμου, ὃν μετ' ὀλίγον αὐτὸς καὶ αὐτὸς ἀνεκάλυψεν. Οὐχ' ἦττον γεγονὸς ἀναμφίλεκτον, καίτοι ἥμιστος γνωστὸν, τυγχάνει ὅτι, πέντε ὅλους πρὸ τοῦ Κολόμβου αἰῶνας, πᾶσα ἡ ἀκτὴ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς ἐξηρηνήθη καὶ ἀφῆκίσθη ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν. Καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη ἀνευρίσκονται πολυάριθμοι λίθοι φέροντες ἀρχαίας Ῥουνικὰς ἐπιγραφὰς, μέχρις αὐτῶν τῶν νοτιωτέρων τῆς Ὀμοσπονδίας πολιτειῶν.

B.

Ἡ βραχυτάτη αὕτη σκιαγραφία τῆς ἀρχαίας τῶν Νορμαννῶν ἱστορίας, ὡς καὶ τῆς σχετικῆς πρὸς αὐτοὺς καταστάσεως τῆς Εὐρώπης περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος, ἦν ἀπαραίτητος πρὸς κατάληψιν τῶν ἐν τῷ παρόντι διηγή- ματι ἀναπτυχθησομένων γεγονότων.

Ὁ Ἰάρλος Σιγοῦρδος, ἡγεμὼν τῶν Στιγγαρί- γων, καὶ ἀπόγονος Χαράλδου τοῦ Ἀβροκόμου, ἦν ἀνὴρ ἐπιφανῆς μετὰ τῶν Νορμαννῶν. Ἀπὸ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ζηλώσας τῶν Βι- κίγκων τ' ἀνδραγαθήματα, καὶ καταρτίσας στο- λίσκον ἐκ συμπάσης αὐτοῦ τῆς πατρίδος, ἀπέ- θη τάχιστα περιθρύλλητος διὰ τε τὸ παράτολ- μον καὶ τὴν ἐπιτυχίαν πασῶν αὐτοῦ τῶν ἐπιχει- ρήσεων. Εἰς τὴν ἀπλήν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ μνεῖ- αν ἔτρεμον οἱ κάτοικοι, οὐ μόνον τῶν ἐγγυτέρων Ἀγγλικῶν καὶ Γερμανικῶν παρακλίων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀπωτέρων χωρῶν, καθ' ὅσον ὁ Σι- γοῦρδος ἦν ἐκ τῶν μέχρι τοῦ Αἰγαίου ἀφικέν- των, καὶ τὰς Ἑλληνικὰς νήσους δηωσάντων. Διὸ καὶ οὐδόλως ἄπορον ὅτι τὰ ποικίλα τοῦ ἀν- δρός ἄθλα, ἀπὸ στόματος εἰς στόμα φερόμενα, περιεβλήθησαν ἐνωρὶς μυθώδη τινὰ χροιάν.

Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐλέγετο περὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ, τῆς Ἑλλίδας, ναυπηγηθεῖσης ἐν σχή- ματι μελανοῦ δράκοντος, ὅτι ὑπήκουεν εἰς τὴν φωνήν, καὶ ἕπατο, τοῦ ἀνέμου ταχυτέρα, ἄνευ ἀνθρωπίνης χειραγωγίας. Οὐδ' ἐφαίνετο τοῦτο παράδοξον εἰς τοὺς γνωρίζοντας τὴν προέλευσιν τοῦ θαυμασίου σκάφους, ἦν οἱ ἀρχαῖοι τοῦ Σι- γοῦρδου ὀπαδοὶ ἀφηγοῦντο τοῖς νεωτέροις κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς νυκτερινῆς φυλακῆς. Ἐξέ- λεγον δὲ πρὸς τοῦτο τὰς νύκτας ἰδίως ἐκείνας, καθ' ἃς αἱ ὠχραὶ τῆς Σελήνης ἀκτῖνες, ἐπὶ τῶν μορμυρίζοντων κυμάτων ἀντανακλωμέναι, περιέ- βαλλον δι' ὑπερφυσικῆς τινος αἴγλης τὴν ὑπνώτ- τουσαν φύσιν.

Ἀλλὰ δεῦτε ἀναμιχθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ὅμιλον τῶν ἀχρωμένων. Ὁ στολίσκος εὐρηται προσωρισμένος παρὰ τὰς Φαρὰς νήσους. Ὑπερ- μεγέθη κρυστάλλινα ὄρη περιβάλλουσι πανταχό- θεν τὸν κολπίσκον, εἰς ὃν κατέφυγε. Τὸν οὐρανὸν καταυγάζει πρὸς δυσμὰς ἐξάισιον βόρειον σέλας, ὅπερ διὰ μυρίων πυρίνων γλωσσῶν ἀπαύστως λεί- χει καὶ ἀναφλέγει τὸ μελανὸν στερέωμα· εἰς δὲ τὰς μαρμαρυγὰς τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἐκείνου φωτὸς σπινθηροβολοῦσιν οἱ πάγοι ὡσεὶ περιβληθέντες ἰδανικὴν πορφύραν, δι' ἀδαμάντων καὶ σαπφεί- ρων πεποικιλμένην. Τὸ πλήρωμα τοῦ σκαφιδίου, ἀποβιβασθὲν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἤναψε μεγάλην πυ- ράν, ἣτις, ἀμιλλωμένη πρὸς τὸ οὐράνιον σέλας, βάφει δι' αἵματηρῶν ἐκλάμψεων τῆς πορφύρας ταύτης τὰ κρᾶσπεδα. Παρὰ τὴν πυρὰν δ' ἐπὶ δέρματος λευκοῦ λύκου κάθηται ὁ γέρων ναύ-

κληρος Βέλης, καὶ πέριξ οἱ λοιποὶ μαχηταί, ἀ- πληστῶς τῶν λόγων αὐτοῦ ἀκροώμενοι.

—Μίαν ἡμέραν, ἔλεγεν ὁ Βέλης, ἐπιστρέφον- τες μετὰ τοῦ Βίκιγκος ἐκ τινος ἐπιδρομῆς, ἐ- πλέομεν παρὰ τὴν ἀκτὴν. Αἶφνης ὄρωμεν ἄνδρα ἐπὶ διαρρέοντος σκαφιδίου καθήμενον καὶ ἀμερί- μως βαυκαλιζόμενον, ὡσεὶ ἔπαιζε μετὰ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων. Ὑπεράνθρωπον εἶχε τὸ ἀνά- στημα καὶ τὴν μορφήν εὐγενῆ καὶ φαιδράν, ἀλλὰ παραδόξως εὐμετάβλητον, ὡς ἡ θάλασσα ἡ γε- λῶσα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερε μανθῶαν κυανοῦν, συνεχόμενον ὑπὸ ζώνης διὰ κοραλλίων καὶ μαργάρων πεποικιλμένης. Ὁ μακρὸς αὐτοῦ πῶγων ἦν λευκὸς ὡς ὁ ἀφρὸς ἐν ὄρῳ θυέλλης, καὶ ἡ κυμαινομένη κόμη χρώματος πρασίνου. Ὁ Βίκιγξ ἔσπευσε πρὸς βοήθειαν τοῦ ναυαγοῦ, παρέλαβεν αὐτὸν κατ' οἶκον ἐθέρμα- νε τὰ πεπηγότα μέλη, καὶ ποικίλως αὐτὸν ἐθε- ράπευσεν· ἀλλ' ὅτε προσήνεγκε στρωμνὴν διὰ τὸν ὕπνον, ὁ ξένος ἀνεκάγχασε καὶ εἶπεν. «Οὐ- ριος πνέει ὁ ἄνεμος καὶ λέμβον ἔχω σιδηρότευ- κτον· πρὸ τῆς πρωῆς, μετὰ τοῦ κλύδωνος ἰπτά- μενος, ἔσομαι εἰς χιλίων λευγῶν ἀπόστασιν. Σοὶ εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ἀγαθὴν πρόθεσιν, ἣτις ἀπαι- τεῖ ἀντάξιον φιλοδώρημα, ἀλλ' οἱ θεσραυροὶ μου κεῖνται εἰς τὸν θυθὸν τῆς θαλάσσης· οὐχ' ἤττον αὔριον ἐπισκέφῃται τὴν παραλίαν.» Εἶπε καὶ ἀπῆλθε.

—Καὶ τίς ἦν ὁ ξένος οὗτος; ἠρώτησεν εἰς τῶν παρισταμένων.

—Μὴ διακόπτης, ἐφώνησαν οἱ ἄλλοι.

—Τὴν ἐπαύριον, ἐξηκολούθησεν ὁ Βέλης, ὁ Βίκιγξ ἔβαινε κατὰ τὸ σύνθηες παρὰ τὴν ἀκ- τὴν, καὶ τὸ βλέμμα ἐπλάνα ἐπὶ τοῦ ἀτέρμονος πόντου, μελετῶν νέους περιπύστους ἄθλους, ὅτε παρετήρησεν αἶφνης εἰσπλέον εἰς τὸν κόλπον πα- ράδοξον σκάφος. Εἶχε τοῦ δράκοντος τὸ σχῆμα, καὶ ὄρα ὡς ὁ ἀλίπλαγκτος ἀετὸς ὁ καταδιώ- κων τὸ θῦμα. Οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιβάτης, οὐδεὶς παρὰ τὸν οἶακα, καὶ ὅμως θαυμασίως πηδαλιου- χούμενον, παρέκαμπτε καὶ σκοπέλους καὶ σύρ- τεις. Τέλος προσωρμίσθη, τὰ ἰστία συνεστάλη- σαν, ἡ ἄγκυρα κατέπεσε, καὶ ἡ τρόπις βαθέως εἰς τὴν ἄμμον ἐτάφη· ἀλλ' ἐν τούτοις οὐδεὶς ἐ- φαίνετο. Ὁ Βίκιγξ ἐθεώρει κατάπληκτος, ὅτε ὁ ῥόθος τῶν κυμάτων ἤρξατο ἄδων.

«Τὸν δράκοντα σοὶ ἐπεμφεν ὁ Αἶγερ τῆς θαλάσσης ἀντὶ τῆς φιλοξένου σου ἐπιμελείας πάσης.»

—Ὁ Αἶγερ, ὁ τοῦ πόντου Θεός, ἀνέκραξε ξανθοπλόκαμος νεανίας.

—Αὐτὸς ἐκεῖνος, ὑπέλαβεν ὁ Βέλης, ὁ πα- τὴρ τῶν κυμάτων καὶ τῆς Πάνας σύζυγος. Ἦν δὲ βασιλικὸν ὄντως τὸ δῶρον. Αἱ δρυῖνοι δοκοὶ ἦσαν συνηρμοσμέναι διὰ προσβλαστήσεως, οὐχὶ διὰ συγκολλήσεως. Κατὰ τὴν πρῶραν συνεσπει- ροῦτο ὕδρου βλοσυρὰ κεφαλή, διανοίγουσα πυρί-

πνουν φάρυγγα, καὶ ἡ πρύμνη, τὴν οὐρανὸν τοῦ τέρατος ἀποτελοῦσα, ἐμάστιζε διὰ τῶν σιδηρῶν αὐτῆς σπονδύλων τὴν χρυσοπράσινον τοῦ σκάφους γαστέρα.

Ψίθυρος θαυμασμοῦ διέτρεξε τὸν ὄμιλον, καὶ ὁ Βέλης, ἐμψυχούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιδοκιμασίας ταύτης, ἐξηκολούθησε.

— Τὰ ἰστία, ἐλαφρὰ ὡς νέφη, ἀνεπτύσσοντο αὐτομάτως, καὶ τότε ἡ ναῦς ἐπέτα πρὸ τοῦ βορρᾶ ταχυτέρα τῆς ἀλκυόνος· ὅτε δὲ πάλιν ἐπλήρου τὸ σκάφος ἀτρόμητοι ὀπλιῖται, ἐνόμιζες ὅτι ὄραξ ἀπόρητον φρούριον, ἢ Μέγαρον Βασιλέως.

— Καὶ αὕτη, παρετήρησε δειλῶς εἰς τῶν νεωτέρων, ἢ ἡ Ἑλλίδα, ἢ πρὸ ἡμῶν ἐκεῖ προσδεδεμένη;

— Βεβαίως, ἀντεῖπεν αὐστηρῶς ὁ Βέλης. Ἦδη ἐφρησυχάζει καὶ παρίσταται ὡς σύνηθες πλοῖον εἰς τὰ ὄμματα ὑμῶν τῶν παιδίων, ἀλλ' οἱ παλαίμαχοι γνωρίζουσι τί λέγουσιν. Ἄναμείνατε κρίσιμον ναυμαχίαν, καὶ τότε βλέπομεν.

Πολλοὶ τῶν πρεσβυτέρων, ὧν ἐπιτηδείως διεθρύπτετο οὕτως ἡ φιλοτιμία, ἐπεκρότησαν προσνεύοντες.

— Ὁ Βέλης ἔχει δίκαιον, ὑπέλαβεν ἀληθῆς παρ' αὐτὸν γίγας. Καθ' ἣν νύκτα κατεποντίσαμεν τὰ δέκα πλοῖα τῶν Ἀγγλων, ὁ φάρυγξ τῆς Ἑλλίδας ἔκαιεν ὡς κάμινος.

— Καὶ παρὰ τὴν Λισσαβῶνα, προσέθηκεν ἕτερος, ὅτε συνεπλάκημεν πρὸς τοὺς Ἀραβας, διὰ τῆς οὐρας κατεθύθισε δύο ἐχθρικά σκάφη. Ἦμην εἰς τὸ παρακείμενον πλοῖον, καὶ ἤκουσα τὸν θόρυβον.

Ἡ τελευταία αὕτη μαρτυρία ἐφάνη πειστική, διὸ καὶ ἠκολούθησε οἰγή, μαρτυροῦσα περὶ τῆς κοινῆς συγκινήσεως. Ἀλλὰ τέλος ἠγέρθη ἀνὴρ μισοπόλιος, ἄλλος Τρίτων τὴν ὄψιν, ὅστις ἐφαίνετο πρὸς τὸν ναύκληρον ἀμιλλώμενος διὰ τὴν ἐπὶ τῶν συντρόφων ἐπιβρόχήν, καὶ εἶπε·

— Βεβαίως οὐδὲν ὑπάρχει καθ' ἅπαν τὸ μέτωπον τῆς Χειμοκρίγκλας¹ πλοῖον ἀνώτερον τῆς Ἑλλίδας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀγγουρβάδελ, τῆς φοβεράς τοῦ Βίκιγκος σπάθης, τίς γνωρίζει ὁμοίαν;

— Ἐκληρονόμησεν αὐτὴν παρὰ τῶν προγόνων, παρετήρησέ τις.

— Ὅρθως λέγεις, ὑπέλαβεν ὁ Τρίτων. Ἐχαλεύθη ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Ἀνατολῇ ὑπὸ τῶν ἐκεῖ βιούντων νάννων, καὶ παρ' αὐτῶν ἐκλήθη τῆς ἀστραπῆς ἀδελφή. Βιόρνης ὁ Κυανόδους ἐκόμισεν αὐτὴν ἐκεῖθεν, καὶ τοῦτον φονεύσας ὁ πάππος τοῦ Βίκιγκος Βίφελλος, κατέκτησεν αὐτήν.

— Ἦμην βρέφος ὅτε μετεκάλεσαν αὐτὸν οἱ

θεοὶ Ἄζοι, διέκοψαν ὁ ναύκληρος, ἀλλ' εἶδον ἐτι τὸν ἥρωα.

— Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους, ἐξηκολούθησεν ὁ Τρίτων ἐβασίλευε τῶν Ὀρκάδων ὑπέργηρος Ἄναξ, ἔχων κόρην μονογενῆ καὶ περικαλλεστέραν τῆς πρώτης γυναικὸς Ἐμβλας². Φαντάσθητε δὲ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ τε Βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ, ὅτε τοῦ παρακειμένου δάσους ἐξῆλθε τερατόμορφος γίγας, προκαλῶν τοὺς ἀριστοὺς τῶν μαχητῶν καὶ διεκδικῶν ὡς γέρας τὸ στέμμα καὶ τὴν βασιλόπαιδα. Οὐδεὶς ἐδέχετο τὸν ἀγῶνα, διότι τὸ κρανίον τοῦ γίγαντος ἦν σκληρότερον τοῦ χάλυβος, ὅτε μαθὼν τὰ συμβαίνοντα κατέπλευσεν ὁ Βίφελλος μολίς δεκαπεντάκις ἰδὼν τὴν τῆξιν τῶν πάγων.

— Καὶ ὁ γίγας ἐδέχθη τοιοῦτον ἀντίπαλον; ἠρώτησέ τις.

— Προσῆλθεν ὑβρίζων καὶ σκόπτων, ἀλλὰ τάχως μετέβαλε γλώσσαν. Ἡ σύγκρουσις ὑπῆρξε μανιώδης ὅσον καὶ βραχείαι· εἰς κτύπος τῆς Ἀγγουρβάδελ διέσχισε μέχρι τῶν ὠτων τοῦ τέρατος τὸ κρανίον, καὶ ὁ Βίφελλος ἐνυμφεύθη τὴν κρινόλευκον βασιλίδαν.

— Πολλάκις εὑρέθη παρὰ τὸν Βίκιγκον, διέκοψεν ὁ ναύκληρος, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέσυρε τὴν σπάθην. Μαρμαίρει ὡς ἀστραπή, καὶ τὰ περίεξ καταυγάζει ὡς τὸ βόρειον σέλας.

— Τὴν λεπίδα κοσμοῦσι παράδοξοι βροῦνοι, προσέθηκέ τις, εἰς τὴν γλώσσαν τῆς χώρας, ὅπου ἀνοίγονται τοῦ Φοίβου αἱ πύλαι, καὶ ὅθεν ἤλθον οἱ Ἄζοι.

— Λησμονεῖς τὸ θαυμασιώτερον, ὑπέλαβε καὶ αὖθις ὁ ναύκληρος. Διαρκούσης τῆς εἰρήνης, οἱ βροῦνοι μολίς διακρίνονται, ἀλλ' ἅμα ἡ θεὰ τοῦ πολέμου Χίλδουρ ἀπλώσῃ πρὸς τὴν γῆν τὰς αἵματηρὰς αὐτῆς πτέρυγας, ἀναπέμπουσι φλόγας, ὡς οἱ ἐξαλλοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ δράκοντος Νιδχώγγρ.

— Ἡ Χίλδουρ, ἠρώτησεν ἐρυθροπώγων τις ναύτης, μίαν ἐκ τῶν Βαλκύρων;

— Ναί, μίαν ἐκ τῶν φοβερῶν ἐκείνων παρθένων, ἃς πέμπει ὁ μέγας Ὀδὴν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὅπως ἐκλέξωσι τοὺς εἰς θάνατον ὠρισμένους.

— Εὐτυχεῖς, ὑπέλαβεν ὁ ναύκληρος, οἱ διὰ τοῦ δόρατος θνήσκοντες· οὗτοι μόνον συγκαταλέγονται μετὰ τῶν Ἐιγγερίων, τῶν ἀθανάτων ἡρώων τῆς Βαλχάλας. Καὶ ταλαιπῶροι, τρισταλαίπῶροι, οἱ ἀναμένοντες τὸν ἀχύρινον θάνατον οὗτοι ἀπέρχονται εἰς τὴν ἀπαισίαν Ναστράνδην, τὴν χώραν τῶν πτωμάτων, ἐφ' ἧς ἄρχει ἡ φρικώδης Χέλα. Τὴν μορφήν ἔχει αὕτη ἀγρία καὶ πελιδνή· τὸ Μέγαρον αὐτῆς καλεῖται ὄλεθρος,

1 Χειμοκρίγκλα ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα, καὶ μέτωπον αὐτῆς ὁ βορρᾶς.

2 Ἐμβλα ἡ πρωτόπλαστος γυνή, καὶ Ἄσπερ ὁ πρωτόπλαστος ἀνὴρ.

ἡ τράπεζα λιμός, ἡ μάχαιρα βουλευμία, καὶ ἡ κοίτη φθορά¹.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΝΔΥΩΜΕΘΑ

Ἐλαχίστους ἀπασχολεῖ τὸ ζήτημα τῶν ἐνδυμάτων, ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν ταῦτα μᾶς προσφυλάττουσι κατὰ τοῦ ψύχους, καὶ ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ δέρματος. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἀντὶ τῆς γνώσεως συναντᾶτε συνήθως τὴν πρόληψιν. Οὕτω κατὰ γενικὸν κανόνα εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ὑφάσματος ἀποδίδεται σημασία μεγαλειτέρα τοῦ πρέποντος. Ἄλλ' ἡ ὕλη ἐξ ἧς τὸ ὑφάσμα κατεσκευάσθη δὲν ἐπενεργεῖ ἢ ὅλως ἐπουσιωδῶς ἐπὶ τῆς θερμάνσεως, καὶ μόνον ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς, ἡ παρασκευῆ, τὸ εἶδος τοῦ ὑφάσματος ἐπενεργοῦσιν ἐπ' αὐτῆς. Ἐλαφρὸν ἀλλὰ δικτυωτὸν φόρεμα μᾶς θερμαίνει καλλίτερον ἀπὸ φόρεμα χονδρὸν καὶ βαρὺ. Διότι τὸ ἐνδύμα, οἷονδ' ἄποτε καὶ ἂν εἴνε τὸ εἶδος τοῦ ὑφάσματος ἀφίνει τὸ σῶμα νὰ ψυχρανθῆ ταχέως, ἂν μεταξὺ τῶν δικτύων αὐτοῦ δὲν περιέχεται ὠρισμένος ὄγκος ἀέρος. Ἄδρὸν ἐνδύμα, μὴ συγκρατοῦν τὸν ἀέρα, δὲν συγκρατεῖ οὐδὲ τὴν θερμότητα τοῦ σώματος καὶ εἴνε ὡς νὰ μὴ ὑπάρχη. Τὸ ἀληθινὸν μᾶς ἐνδύμα, καὶ ἂς μὴ ἀπατώμεθα, σύγκειται, ἀπλούστατα, ἐξ ἀέρος.

Τὸ ὑφάσμα, ὁποῖονδ' ἴποτε ὑφάσμα, ὡς μόνον προορισμὸν ἔχει τὸ νὰ συγκρατῆ περὶ τὸ σῶμα ἀέρινον ἐπικάλυμμα ἀπαραίτητος ἰδιότητος, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται πᾶσα ἡ ἀξία αὐτοῦ. Τὸ ὑφάσμα ἀνάγκη νὰ διατηρῆ ἀκαταπαύστως περὶ τὸ δερματὸς θερμὸν στρῶμα ἀέρος. Τὸ σῶμα μᾶς εἴνε θερμαντικὴ ἐστία. Ὡς εἰς τὸ οἶκημα ἐν ᾧ καίει θερμάστρα, διὰ νὰ διατηρήσωμεν σταθερὰν τὴν θερμοκρασίαν, κλείομεν τὰ παράθυρα καὶ ἐμποδίζομεν τὴν ταχείαν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος, οὕτω συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἐνδύμα.

Εἰς προγενεστέρους χρόνους σοφοὶ τινες ἄνδρες καὶ τελευταῖον ὁ Geigel, ὁ Schuster ἐν Γερμανίᾳ, προέβησαν εἰς πειράματα διὰ νὰ ἴδωσιν ἂν πράγματι τὰ ὑφάσματα ἐμποδίζωσι τὴν ἀπώλειαν τῆς θερμότητος. Τὰ ἐν λόγῳ πειράματα ὑπόκεινται εἰς ἀμφισβήτησιν. Ἐν τούτοις ἐκ πάντων συμφώνως ἐξάγεται ὅτι τὰ ὑφάσματα

(1) Οἱ Βίκιγες ἐφρόνουσι ὅτι οἱ ἀναμιάκτως θνήσκοντες τὸν λεγόμενον Strohtod, ἦτοι θάνατον ἐπὶ τῶν ἀχύρων, ἀπεκλείοντο τῆς Βαλχάλας καὶ μετέβαινον εἰς τὰ καταθόνια τῆς Χέλας, ἢ θεᾶς τοῦ θανάτου, βασίλεια. Εἰς τὴν Βαλχάλαν κατετάσσοντο μεταξὺ τῶν einherier, ἢ ἡρώων, μόνον οἱ τὸ αἶμα αὐτῶν χέοντες, ὅπερ ἐκαλεῖτο Geirsodd, ἦτοι θάνατος διὰ τοῦ δόρατος. Διὰ τοῦτο οἱ γέροντες, οἱ ἐκ τῶν μαχῶν διασωθέντες ἦνοιγον θνήσκοντες τὰς φλέβας αὐτῶν.

ὀλίγην θερμαντικὴν δύναμιν ἔχουσιν. Οὕτω μεταλλικὸς κύλινδρος καταλλήλως διηυθετημένος καὶ πλήρης ὕδατος ἔχοντος ὠρισμένον βαθμὸν θερμοκρασίας, ἀποβάλλει 10 βαθμοὺς εἰς διάστημα τεσσαράκοντα λεπτῶν· καλυπτόμενος δὲ διὰ λινοῦ πανίου ἀποβάλλει, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, 9 βαθμοὺς καὶ 80· ὑπὸ βαμβακερὸν ὕφασμα ἀποβάλλει 9 καὶ 55, καὶ καλυπτόμενος διὰ φλανέλλας, 8 καὶ 33. Οἱ ἀριθμοὶ ἐλάχιστα διαφέρουσι καὶ δεικνύουσιν ἀρκούντως πόσον ὀλίγην ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ ἡ φύσις τοῦ ὑφάσματος ἐπὶ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ θερμογόνου.

Ἐν τούτοις, καθ' ἃ κοινῶς ἀναγνωρίζεται, ὁ καλλίτερος ἀγωγὸς τῆς θερμότητος εἴνε τὸ λινὸν ὑφάσμα, μετὰ τοῦτο δ' ἀκολουθοῦσι κατὰ σειράν τὸ βαμβακερὸν, τὸ μάλλινον, καὶ τέλος τὸ μεταξίνον ὑφάσμα (τὸ ἐξ ἀκατεργάστου μετάξης), ὅπερ προφανῶς ἀφίνει δυσκολώτερον τῶν ἄλλων νὰ διέλθῃ ἡ θερμότης, ἦτοι πεντάκις ὀλιγώτερον τοῦ λινοῦ καὶ δύο φορές καὶ ἡμίσειαν ὀλιγώτερον τοῦ ἐρίου. Μολταῦτα πάντα τὰ ἀνωτέρω εἶδη τῶν ὑφασμάτων ἔχουσιν ἀρκούντως ἐπαισθητὴν τὴν ἀγωγὸν ἰδιότητα τῆς θερμότητος, ἐνῶ τοῦ ἀέρος ἡ ἀγωγὸς δύναμις εἴνε περίπου ἑκατοντάκις κατωτέρα τῶν περιβαλλόντων ἡμᾶς ὑφασμάτων· ὅστε πράγματι, ὁ ἀήρ εἴνε ὁ ἐνδύων ἡμᾶς. Καθ' ἃ διὰ πειραμάτων ἀπέδειξεν ὁ Schuster, εἰσάγοντες ἀέρα μεταξὺ θερμοῦ τοίχου καὶ ὑφάσματος, βλέπομεν ὅτι ἡ ἀπόψυξις ἐν ὠρισμένῳ διαστήματι χρόνου εἴνε κατὰ 30 ἕως 35 $\frac{0}{10}$ κατωτέρα τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν εὐρίσκετο πρὶν εἰσαχθῆ ὁ ἀήρ. Ἀκόμη καὶ ἡ πρακτικὴ παρατήρησις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἀπέδειξε τὴν ἐν λόγῳ ἐπενέργειαν τοῦ ἀέρος. Ὁ κοιτωνίτης μᾶς θερμαίνει πρὶν κατακαθῆσθαι ἢ ἔσθωθεν αὐτοῦ βᾶτα ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως· καὶ ἡ βᾶτα δὲν εἴνε ἡ ἀποθήκη ἀέρος· Καινουργὲς γελέκον ἐκ φλανέλλας εἴνε θερμώτερον τοῦ παλαιοῦ. Τὰ ἐξωτερικὰ ἐνδύματα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἀμέσως ἐφαπτόμενα τοῦ δέρματος, πολὺ συντελοῦσιν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν παρακώλυσιν τῆς ἀπωλείας τοῦ θερμογόνου, ἀλλ' ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν ὑπολείπεται κατὰ πολὺ τῆς τῶν ἐσωτερικῶν ἐνδυμάτων, τῶν ἀμέσως ἐφαπτομένων τοῦ σώματος. Πρὸς ταῦτα πρέπει νὰ στρέφεται πᾶσα ἡ προσοχή. Τὸ φόρεμα ὅπερ πρῶτον ἐνδύομεθα ἀνάγκη νὰ διατηρῆ ἀμετάβλητον ἐπαρκὲς στρῶμα ἀέρος· δὲν πρέπει οὔτε νὰ κυμαίνηται, οὔτε νὰ ἐφαρμύζηται ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἀλλὰ νὰ καταλείπῃ τὸν ἀρκούντα χώρον διὰ τὸν ἀέρα. Τὸ ἀέρινον τοῦτο στρῶμα ὄχι μόνον ἐμποδίζει τὴν ταχείαν ἐξάντλησιν τοῦ θερμογόνου, ἀλλὰ καὶ περιβάλλει τὸ σῶμα διὰ σταθερᾶς θερμοκρασίας, σχηματίζον θερμὸν περικάλυμμα, διότι ὁ ἀήρ δὲν θερμαίνεται μόνον ἐκ συναφείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διαπνοῆς τῶν